

Hoger Onderwijs voor en van iedereen.

Amsterdams akkoord voor divers, inclusief en maatschappelijk betrokken hoger onderwijs

Amsterdam is door internationalisering, haar koloniale verleden, en door migratiestromen van- en naar de stad, al enkele decennia een superdiverse stad. Sinds 2011 is Amsterdam een meerderheids- minderhedenstad waarin alle etnische groepen [inclusief mensen van witte Nederlandse afkomst] numeriek een minderheid vormen. Onder jongeren hebben bijna twee op de drie jongeren een migratie achtergrond. Binnen deze context zien we dat er steeds meer discussie ontstaat over het gebrek aan gelijkwaardigheid in de samenleving op het gebied van onder andere onderwijs, de arbeidsmarkt, de kunst- en cultuurwereld, de media en de politiek.¹² De afgelopen maanden is weer pijnlijk aan de oppervlakte gekomen hoe deze ongelijkheid zich manifesteert in racisme en discriminatie richting mensen van kleur. Kortom, het vraagstuk gelijkheid speelt binnen alle sectoren van de samenleving. De vraag die dit oproept is op welke manier we samen tot een rechtvaardige en inclusieve samenleving voor iedereen kunnen komen, waarin gelijke behandeling op het gebied van gender en etniciteit, maar ook op dat van seksualiteit, religie, sociaaleconomische achtergrond en het hebben van een functiebeperking, centraal staat.

Diversiteit, inclusie en sociale rechtvaardigheid staan hoog op de agenda van verschillende kennisinstellingen in de stad. Er zijn meerdere Chief Diversity Offices in het leven geroepen de afgelopen jaren. Onderwijsinstellingen laten goede intenties

zien en er zijn veel relevante en innovatieve initiatieven gestart om inclusie en diversiteit te bevorderen. Dit komt onder andere terug in de door instellingen geïdentificeerde KPI's [Key Performance Indicators]³. Veel instellingen zijn dus op de goede weg. Toch lijkt er nog veel te behalen te zijn in concrete acties met betrekking tot kwalitatief hoger onderwijs voor iedereen en bijbehorende maatschappelijke betrokkenheid. Het feit dat instellingen nog grotendeels apart van elkaar opereren wijst op veel mogelijkheden tot verbetering; het uitwisselen van kennis, expertise en ervaringen is namelijk cruciaal voor het bereiken van diversiteit, inclusie en sociale rechtvaardigheid in het hoger onderwijs en dus de stad. Ook biedt onderlinge samenwerking een sterkere positie in de stad, bijvoorbeeld om de mogelijkheid tot doorstroom tussen verschillende instellingen te bevorderen.

In het Amsterdams Akkoord voor divers, inclusief en maatschappelijk betrokken hoger onderwijs - Hoger Onderwijs van en voor iedereen - stellen Amsterdamse onderwijsinstellingen - hoger onderwijs, wetenschappelijke en kennisinstellingen - dat wij ons gezamenlijk inzetten voor een inclusieve en rechtvaardige leer- en werkomgeving waarbinnen geen ruimte is voor racisme en discriminatie. Hierbij is het belangrijk dat wij kennis produceren voor en over de hele samenleving, en studenten helpen bewust te worden van hun positie binnen de diverse samenleving van nu en de toekomst.

¹ Open brief van +600 kunstprofessionals: 'wij zien jullie, witte kunst- en cultuursector'
<https://www.theaterkrant.nl/nieuws/open-brief-wij-zien-jullie-witte-kunst-en-cultuursector>

² De Sociale Staat van Nederland, SCP 2019:
<https://www.scp.nl/publicaties/publicaties/2019/09/10/de-sociale-staat-van-nederland-2019>

³ Zoals in het Kwaliteitsplan Onderwijs 2019-2024 van de Vrije Universiteit:
https://www.vu.nl/Images/kwaliteitsplan_Onderwijs_2019-2024_VU_tcm289-929803.pdf

Speerpunten en doelen

Met het Akkoord committeren wij - de onderwijsinstellingen - ons aan het opstellen van concrete en meetbare doelen voor het tegengaan van kansenongelijkheid, waarbij meer representatie en inclusie de hoogste prioriteit krijgen. Wij nemen onze verantwoordelijkheid in deze en hopen een voorbeeld te zijn voor kennisinstellingen en andere organisaties in de rest van Nederland. Door het ondertekenen van het Akkoord bevestigen we in gesprek te blijven gaan over het opstellen, naleven en relevant houden van deze doelen met onze studenten, docenten en andere medewerkers. Daarnaast zullen we hierbij de kennis, expertise en ervaringen van de werkgroep 'Hoger Onderwijs voor en van Iedereen', het Kenniscentrum Ongelijkheid (in oprichting) en andere externe partijen, zoals ECHO-Expertise Centrum Diversiteitsbeleid en het UAF, raadplegen.

We zijn ons bewust van het feit dat het diversifiëren en inclusiever maken van onze instellingen een doorlopend proces is. Het naleven van het akkoord en het opstellen en waarmaken van de doelen betekent daarom ook dat we middels een jaarlijks terugkerende conferentie over de staat van het hoger en wetenschappelijk onderwijs in de stad graag samen de voortgang in kaart brengen en bespreken. Tijdens deze jaarlijkse bijeenkomst kunnen good practices worden gedeeld, net als awkward practices; zaken die minder goed gaan. Ook roepen wij terugkerende bijeenkomsten van de verschillende Diversity Offices in het leven, om zo overleg en uitwisseling te bevorderen. Samen zullen we een infrastructuur creëren om een gemeenschappelijke commitment aan het akkoord zo goed mogelijk na te leven, om beleidsplannen te overleggen en de doorstroom tussen verschillende instellingen te verbeteren.

Wij committeren ons aan het werken aan en verbeteren van de volgende punten:

1 Toegankelijkheid en kansengelijkheid.
Niet iedereen komt een hogere onderwijsinstelling binnen met hetzelfde startpunt, via dezelfde route en met dezelfde sociale bagage. Wij - Hoger onderwijs instellingen in Amsterdam - willen al onze studenten en medewerkers stimuleren het beste uit zichzelf te halen en hun talenten te ontplooiën, ongelijke beginpunten in acht nemende.

2 Representatie: studenten, bestuur, docenten, personeel, raden van toezicht.
Er is gebrek aan representatie - diversiteit en inclusie in de breedste zin van het woord - binnen het hoger onderwijs. Wij willen ervoor zorgen dat we een (veel) betere weer- spiegeling van de stad en omgeving worden, waar voor elke (aankomende) student en medewerker voldoende herkenning en erkenning is.

3 Kennisproductie en delen: curriculum, lesmethode en onderzoek.

In het huidige lesmateriaal is er gebrek aan inclusieve kennis, diverse invalshoeken en informele vormen van kennisproductie. Wij willen ervoor zorgen dat een diversiteit aan perspectieven leidt tot een hogere kwaliteit van onderwijs, door studenten te leren inclusief, innovatief en kritisch te denken en onderzoeken.

4 Connectie met de stad en de stad als leeromgeving.

Wij zijn ons ervan bewust dat we opereren in, en onderdeel zijn van de superdiverse stad Amsterdam. Daarom moeten we rekening houden met een dagelijkse realiteit en praktische toepasbaarheid van het geleerde op de instelling in de wereld om ons heen, ofwel de stad. Wij willen (nog) beter in contact komen te staan met de stad en ons inzetten voor de stad, waardoor de stad zelf een leerschool wordt en we van haar en al haar inwoners kunnen leren.

5 Veiligheid en thuis voelen.

Het hoger onderwijs is nog vaak een plek waar niet iedereen zich volledig thuis en veilig voelt. Wij willen plekken worden waar iedereen verantwoordelijkheid draagt voor het creëren van een veilig 'klimaat', waarin iedereen - studenten, docenten en andere werknemers - zich goed kan ontwikkelen en zichzelf kan zijn, en waar ruimte is voor discussie, dialoog en ongemakkelijke gesprekken.

Ondertekend door

Amsterdamse Hogeschool voor de Kunsten
Bert Verveld

Wittenborg University of Applied Sciences
Maggie Feng

Hogeschool van Amsterdam
Hanneke Reuling

Vrije Universiteit Amsterdam
Mirjam van Praag

InHolland Hogeschool
Mieke van den Berg

Hotelschool The Hague
Regine von Stieglitz

Gerrit Rietveld Academie
Annelies van Eenennaam

Hogeschool iPabo
Eric Westhoek

Universiteit van Amsterdam
Geert ten Dam

Dit akkoord is tot stand gekomen in samenwerking met: